Jaarverslag 2022 Aruba NatCom UNESCO – Cultuur
Ruby Eckmeyer, Programmaspecialist Cultuur

Domein Cultuur 2022

Ruby Eckmeyer
Programmaspecialist Cultuur

UNESCO-Aruba

Onder het programma van cultuur van UNESCO zijn er bepaalde programma's die de Nationale UNESCO Commissie van Aruba (UNESCO-Aruba) in samenwerking met de andere UNESCO Nationale Commissies (UNESCO NatCom's) in Caribisch Nederland en ook samen met UNESCO NatCom Nederland realiseert.
De cultuurprogramma's die UNESCO-Aruba in Koninkrijksverband uitvoert, zijn ook onderdeel van de werkzaamheden die in verband met het Vierlanden Ministerieel Overleg (4LO) van de Ministers van Onderwijs, Wetenschap en Cultuur van het Koninkrijk worden voorbereid. In verband hiermee is de programmaspecialist cultuur van UNESCO-Aruba tevens voorzitter van twee (van de vier) werkgroepen, namelijkl van de Werkgroep voor het opzetten van een Cultuur Fonds, speciaal bedoeld ter bevordering van onderzoek en documentatie van cultuur in Caribisch Nederland en van de Werkgroep van Cultuureducatie.
De andere twee werkgroepen zijn de Werkgroep ter Bescherming van het Onderwater Culturele Erfgoed en de Werkgroep ter Bescherming van het Immateriële Culturele Erfgoed. De drie laatst genoemde werkgroepen zijn verantwoordelijk voor een onderwerp dat ook onder een verdrag en/of programma van UNESCO valt:

1. **Het Verdrag ter Bescherming van Immaterieel Cultureel Erfgoed**
   De Memo's worden voorbereid door de 4LO Werkgroep-ICH (zie bijlage 1);
2. **Het Verdrag ter Bescherming van Onderwater Cultureel Erfgoed**
   De Memo's worden voorbereid door de 4LO Werkgroep-UCH (zie bijlage 2);
3. **Cultuureducatie Programma (Culture and Arts Education Program)**
   De Memo's worden voorbereid door de 4LO Werkgroep CAE (zie bijlage 3).

In de bijlagen 1 t/m 4 wordt verdere detailinformatie verstrekt over wat heeft plaatsgevonden in het jaar 2022 op het gebied van de implementatie van de genoemde verdragen en programma CAE.

UNESCO VERDRAG ICH

4LO Werkgroep *ICH* ter implementatie van het Verdrag *ICH*

Sinds 2019 is de programmaspecialist cultuur lid van de 4LO Werkgroep-ICH. De voorzitter van deze werkgroep is de secretaris-generaal van de Nationale UNESCO Commissie van Sint-Maarten.
Een van de voorwaarden om aan de uitvoering van het ICH verdrag te kunnen werken is het vaststellen van een orgaan dat de opdracht krijgt van de overheid om de implementatie uit te voeren. Op Aruba was dit de *Stichting Fundacion Herencia Cultural Inmaterial* (FHCI) opgericht in 2015 met als taak de uitvoering van het verdrag ICH. Omdat onder andere deze stichting geen medewerking kreeg van het cultuurveld, konden zij niet verder gaan met de uitvoering. Een andere voorwaarde van het ICH verdrag is dat een inventaris van elementen, die deel uitmaakt van het immateriële erfgoed van een land door de gemeenschappen voorgedragen, samengesteld en beschermd moet worden.

Doordat deze stichting niet werd opgegeven, was het van belang dat de minister, belast met cultuur, de opdracht door middel van een Ministeriële Beschikking (MB) intrekt om een ander orgaan het mandaat te geven om aan het ICH verdrag te gaan werken.

Nationale Commissie ICH van Aruba

Op 13 mei 2022 werd een gesprek gehouden tussen de voorzitter van de FHCI, de Directie Cultuur Aruba (DCA) en UNESCO-Aruba. Hierbij heeft de voorzitter aangegeven geen interesse te hebben om in een nationale commissie zitting te nemen. Hij zou een kopie van de opdracht, die de stichting officieel van de toenmalige minister van cultuur heeft ontvangen om het verdrag uit te voeren, voorleggen om aan de Minister van Financiën en Cultuur (MinFIC) te geven. Dit bewijs kon door de voorzitter niet worden voorgelegd. DCA zou ook een kopie van deze opdracht nagaan, maar DCA kon ook geen afschrift vinden van de opdracht aan de FHCI.

De Programmaspecialist Cultuur heeft verder de bijeenkomsten van de 4LO Werkgroep *ICH* bijgewoond in het jaar 2022, maar kon zolang er geen officiële NatComICH van Aruba was ingesteld niet werken aan de implementatie van het verdrag op nationaal niveau.
Op 27 oktober 2022 heeft UNESCO-Aruba, samen met de DCA, een brief aan MinFIC opgestuurd met het verzoek om een Nationale Commissie ICH in te stellen door middel van een MB en er is een concept MB opgestuurd naar de minister. Eind 2022 was de MB nog niet vastgelegd en kon de NatComICH nog niet worden ingesteld.

10 Jaar ICH in Nederland door de Nationale UNESCO Commissie Nederland

In 2022 bestond het Unesco Werelderfgoedverdrag vijftig jaar. Nederland ratificeerde dit verdrag 30 jaar geleden op 16 november1993.
Het was daarnaast 10 jaar geleden dat het Koninkrijk der Nederlanden het Unesco-verdrag over Immaterieel Erfgoed bekrachtigde.
Ter gelegenheid van deze mijlpalen organiseerde de Nederlandse Unesco Commissie in samenwerking met het Kenniscentrum Immaterieel Erfgoed Nederland (KIEN) de conferentie ‘Let’s celebrate our heritage: the next 50’. Tijdens deze dag stond de ‘cross over’ tussen deze twee verdragen centraal. Deze conferentie werd gehouden op maandag 14 november 2022 van 11.00 tot 18.00 in Kasteel Woerden in Nederland (zie programma in bijlage 1.3).

Presentatie over de Dande Traditie van Aruba door Ruby Eckmeyer, programmaspecialist cultuur

Vierlanden Overleg Ministers van Onderwijs, Wetenschap en Cultuur in het Koninkrijk

Sinds 2019 heeft de programmaspecialist cultuur, eerst als adviseur beleidsmedewerker van de minister belast met cultuur en daarna in maart 2022 in hoedanigheid van programmaspecialist bij UNESCO Aruba de bijeenkomsten van het 4LO bijgewoond.

Op 10 en 11 maart 2022 heeft het Ministerieel 4LO (M4LO) plaats gevonden in Nederland. De programmaspecialist cultuur heeft het Memo van de Werkgroep Cultuurfonds en van de Werkgroep Cultuureducatie gepresenteerd samen met de Minister van Financiën en Cultuur (MinFIC).

Delegatie van Aruba samen met de Delegatie Nederland

Presentatie van de Memo's van de Werkgroep Cultuurfonds en van de Werkgroep Cultuureducatie

Op 8 en 9 december 2022 heeft het Ambtelijke Vierlanden Overleg (A4LO) plaats gevonden op Curaçao. Voor deze bijeenkomst werd de programmaspecialist cultuur niet door Minister van Financiën en Cultuur uitgenodigd. De programmaspecialist is nog steeds voorzitter van de Werkgroep Cultuurfonds en van de Werkgroep Cultuureducatie en heeft ook de memo's van deze werkgroepen (zie bijlage 3 en bijlage 4. Memo Cultuurfonds) opgesteld samen met deze werkgroepen. De memo's werden doorgestuurd naar de Regiegroep ter voorbereiding van de A4LO in december 2022 en aangenomen door de Regiegroep om voor te leggen aan de ministers in het M4LO dat in februari 2023 zou plaatsvinden op Curaçao.

UNESCO VERDRAG UCH

4LO Werkgroep-UCH ter implementatie van het Verdrag UCH

In de 4LO Werkgroep-UCH neemt de programmaspecialist cultuur geen zitting. Het Nationale Archeologisch Museum Aruba (NAMA) en een beleidsmedewerker van de Directie Cultuur Aruba (DCA) vertegenwoordigen Aruba in deze werkgroep. De voorzitter van deze werkgroep is Nederland.

Voor de ratificatie en implementatie van het verdrag ter bescherming van het cultureel erfgoed onder water in Aruba, heeft de DCA juridische bijstand van Tim Timmers verzocht, een zelfstandig adviseur wetgeving erfgoed, maritiem beheer, ruimtevaart en luchtvaart.

De opdracht aan dhr. Timmers omvat onder anderen:

- Bijstaan van de Afdeling Beleid DCA voor aanpassingen ontwerp-Landsverordening Maritiem beheer en het in procedure brengen hiervan tot en met de aanbieding aan de Raad van Advies;
- Herschrijven Memorie van Toelichting, met name paragraaf 3.7 ontwerp (UCH);
- Aanpassingen strafbepalingen en andere wetgeving (waaronder Bouwverordening);
- Bespreken aanbevelingen en stappenplan in Analyse 2021;
- Bijstaan/aansturing geven bij uitvoering aanbevelingen en stappenplan in Analyse 2021.

In juni 2022 heeft dhr. Tim Timmers een bezoek gebracht aan Aruba en heeft hij een bijeenkomst gehouden met de vertegenwoordigers van DCA, UNESCO, NAMA, DWJZ en MinFIC.

(V.l.n.r. Kitty van den Heuvel (DWJZ), Lissette Maduro, Angeline Maduro en Siegfried Dumfries (DCA), Tim Timmers - Ruby Eckmeyerk en Marushka Tromp (UNESCO), Ghislaine Winterdaal (MinFIC) en Pancho Geerman (NAMA))

NAMA heeft in 2022 drie lezingen gehouden omtrent UCH op Aruba, waarbij in de laatste lezing het belang en de inhoud van het UNESCO UCH-Verdrag van 2001 centraal stond. Tevens heeft NAMA bijgedragen aan de werkgroep “Bewustwording” van de vier landen van het Nederlands Koninkrijk aan een programma hiervoor. Een promotievideo is hiervan -onderdeel.

Lezing door Raymundo Dijkhoff

In 2022 heeft NAMA tevens informatie ter beschikking gesteld van Fundacion Parke Aruba over de archeologische waarde van de maritieme gebieden die onder hun beheer vallen. Hierbij is ook gewezen op het belang van het werken in de geest van het te ratificeren UNESCO Verdrag 2001.

UNESCO PROGRAM FOR CULTURE AND ARTS EDUCATION (CAE)

4LO Werkgroep Cultuureducatie

Na de lockdown is er, op verzoek van de programmaspecialist cultuur van UNESCO-Aruba, een nieuwe werkgroep voor cultuur opgericht in het kader van het 4LO. De Werkgroep Cultuureducatie werd inofficieel ingesteld met Aruba als voorzitter. Deze werkgroep werd in maart 2022 officieel aangenomen door de ministers van cultuur gedurende het M4LO dat in Nederland heeft plaatsgevonden met de programmaspecialist cultuur van UNESCO-Aruba als voorzitter.

Vanaf het begin heeft de Werkgroep Cultuureducatie de uitgangspunten van het *Framework Culture and Arts Education* (UNESCO, 2021) aangehouden om te gaan werken op drie niveaus:

- binnen het onderwijs, voornamelijk in het basis en voortgezet onderwijs;
- buiten het onderwijs, door culturele/artistieke instellingen (Ngo's die op kunst- en cultureel erfgoedgebied educatie verzorgen en aanbieden) en
- binnen de samenleving in het algemeen (op gebied van opvoeding, religie, historische context, sociale achtergronden etc.).

De documenten die door UNESCO zijn gepubliceerd op het gebied van Cultuureducatie die werden geraadpleegd waren:

- **Het Framework for Culture and Arts Education**, UNESCO 2021 link https://unesdoc.unesco.org/ark:/48223/pf0000376144
- **Seoul Agenda: Goals for the Development of Arts Education** (UNESCO, 2010) zie link https://www.unesco.or.kr/assets/data/report/bMsbM5TyKtIoqPuFB1Gj6brOetw34t__3.pdf
- **De Roadmap on Arts Education** (UNESCO 2006) zie link file:///C:/Users/Gebruiker/Documents/UNESCO/UNESCO%20Aruba/NUC%20AUA%20CULTUUR/Culture%20Education/Roadmap%20Art%20and%20Culture%20Education%20English.pdf)

Nationale Commissie Cultuureducatie van Aruba

Op 30 oktober 2021 is een Ministeriële Beschikking (MB) ondertekend door de Minister van Cultuur en de Minister van Onderwijs van Aruba, met het voorstel om een Cultuureducatie Commissie in te stellen met een vertegenwoordiger van Directie Onderwijs Aruba (DEA) als voorzitter, een vertegenwoordiger van DCA als vicevoorzitter en UNESCO-Aruba als secretaris van de Commissie. Op initiatief van UNESCO-Aruba is een Steering Committee in het leven geroepen bestaande uit de vertegenwoordigers van deze drie instanties.

***Departamento di Enseñansa Aruba* (DEA)**	Twee beleidsmedewerkers van de Afdeling Planning en Beleid als trekkers	Sheila Maduro José Miguel Donata
Directie Cultuur Aruba (DCA)	De directeur en beleidsmedewerkers als medetrekkers	Siegfried Dumfries Angeline Maduro Lissette Maduro
Nationale UNESCO Commissie van Aruba (UNESCO-Aruba)	De Secretaris Generaal en de Programmaspecialist als medetrekkers	Marushka Tromp Ruby Eckmeyer

In maart 2022 is deze Steering Committee als stuurgroep begonnen met de voorbereidingen voor het samenstellen van de Nationale Commissie Cultuureducatie (NatComCAE) door het organiseren van bijeenkomsten met de verschillende cultuursectoren werkzaam op gebied van cultuureducatie op de drie aangenomen werkterreinen.

Op 28 september 2022 hebben de vertegenwoordigers van DEA een bijeenkomst belegd met beide ministers, zonder overleg met de Steering Committee, namens de Nationale Commissie Cultuureducatie die op dat moment nog niet helemaal was samengesteld.

Op 2 november 2022 heeft UNESCO-Aruba een Ministeriële Beschikking (MB) ontvangen ondertekend door beide ministers en in de nieuwe MB was UNESCO-Aruba niet meer opgenomen als lid van de NatComCAE, maar als lid van een Klankbordgroep voor deze commissie. (Voor meer informatie over de procedure in verband met de instelling van de nieuwe NatComCAE zie bijlage 3.1 en 3.2)

Participatie UNESCO Aruba aan Cultuureducatie netwerken

Op 4LO niveau is de programmaspecialist cultuur de voorzitter van de 4LO Werkgroep CAE. In deze werkgroep wordt gewerkt samen met de vier landen en de vertegenwoordiger van de eilanden Bonaire, Sint Eustatius en Sint Maarten. Verder zal de programmaspecialist cultuur, in hoedanigheid van haar functie, aan de Regionale en Internationale Consultatie bijeenkomsten van UNESCO op gebied van het Programma *Culture and Arts Education* deelnemen namens UNESCO-Aruba op de verschillende werkniveaus zoals aangegeven in de volgende tabel:

Nationaal niveau	Koninkrijk niveau	Regionaal niveau	Internationaal niveau
Lid van de Klankbordgroep voor de Nationale Commissie Cultuureducatie d.m.v. gevraagd advies.	Voorzitter van de 4LO Werkgroep Cultuureducatie.	Vertegenwoordiger van UNESCO-Aruba in de *Regional Consultation Meetings* als geassocieerd lid van Kingston UNESCO-Regional Office .	Vertegenwoordiger van UNESCO-Aruba *International Consultation Meetings* als geassocieerd lid van UNESCO onder het lidmaatschap van Nederland.

Implementatie *UNESCO Program for Culture and Arts Education (CAE)* in Aruba

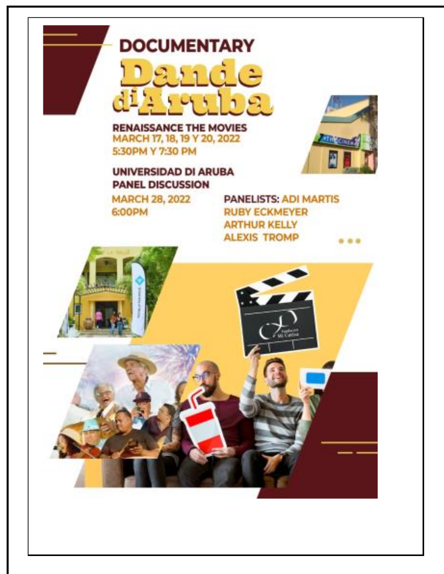
Naar aanleiding van de aanbevelingen van UNESCO in het *Framework for Culture and Arts Education (2021)*, heeft de programmaspecialist cultuur enkele trainingen/workshops samengesteld voor verschillende doelgroepen uit het cultuurveld.
Het doel van het *Framewerk CAE* is ook om de participatie van verschillende sociale groepen in cultuurtaken te verhogen. Deze taken worden uitgevoerd via scholen en andere entiteiten, waaronder: lokale en nationale culturele instellingen, niet-gouvernementele organisaties (NGO's), kerken en religieuze verenigingen. In het algemeen zijn de meest actieve entiteiten op dit gebied de gemeenschapscentra (NGO's) en bibliotheken, waarvan de activiteiten, vooral in kleine steden, van cruciaal belang zijn voor de culturele ontwikkeling.
Voor Aruba heeft de programmaspecialist cultuur de trainingen of lezingen voorbereid in samenwerking met andere cultuurspecialisten en/of verschillende groepen of NGO's uit het cultuurveld. De doelgroep waarvoor de trainingen/activiteiten zijn gemaakt bestaat uit overheidsinstellingen (GO's) of niet-gouvernementele organisaties (NGO's) die direct of indirect op gebied van cultuur werken en iedereen die belangstelling heeft in cultuureducatie.

LEZINGEN EN TRAININGEN: CULTUUREDUCATIE IN 2022

Lezing in samenwerking met de Universiteit van Aruba

Datum	Participanten	Trainer/Presentator	Aantal deelnemers
28 maart 2020 Aula Kapel UA	Studenten van UA Algemeen publiek	Ruby Eckmeyer Arthur Kelly Alexis Tromp Adi Martis	68
10 augustus 2022 Aula Kapel UA	Muzieksector Algemeen publiek	Rene Rosalia	72

In samenwerking met *Fundacion Mi Cutisa* en de Universiteit van Aruba (UA) werden twee lezingen georganiseerd in de aula van UA.

Op 28 maart 2022 werd de lezing over het maken van een documentaire "Dande di Aruba" met een presentatie van dr. Adi Martis, een historicus die onderzoek heeft gedaan naarde Dande Traditie van Aruba. Op 10 augustus 2022 was de presentatie van dr. Rene Rosalia, rechtsantropoloog in Sociologie en Etnomusicologie. Hij is de voorzitter van Stichting Stripan, die het *Museo di Tambu* beheert in Curaçao en heeft veel onderzoek gedaan naar het traject van Rignald Recordino. Het was een lezing gericht op voornamelijk de tekst en taalgebruik van de liederen geschreven en gecomponeerd door Rignald Recordino, bekend als "Doble R". Deze lezing was ook te volgen via Livestream.

Een volle zaal voor de Lezing over het traject van "Doble R"

V.l.n.r. Carlos Bislip (docent Muziekschool), Ruby Eckmeyer, Rene Rosalia, Marushka Tromp en Jhonny Schaarbaai (Afdeling Onderzoek - DCA)

Samenwerking met Stichting DEN (Digitaal Erfgoed Nederland)

Als voorzitter van de 4LO Werkgroep Cultuureducatie heeft medewerker van DEN contact opgenomen met de programmaspecialist cultuur. DEN Kennisinstituut Cultuur & Digitalisering helpt culturele instellingen om zich voor te bereiden op het publiek van de toekomst om zo relevant te blijven naar aanleiding van de digitale transformatie van onze maatschappij. Dit wil zeggen dat bijna alles via online services moet worden behandeld. Via DEN Academie biedt DEN opleidingsprogramma's over digitaal leiderschap, innovatief werken en toekomst verkennen.

Cultuurprofessionals werken aan het vormen van de digitale transformatie strategie, handvatten om culturele aanbod toekomstbestendig te maken, methodes om het publiek centraal te stellen en zoeken naar nieuwe businessmodellen (zie link: https://www.den.nl/digitale-transformatie). Op 8 september 2022 werd een training 'Digitale Cultuureducatie' gegeven aan een aantal van 11 participanten bestaande uit CKV-docenten, beleidsmedewerkers van de DCA en het secretariaat van UNESCO-Aruba.

Training voor jongeren tussen de 13 en 21 jaar

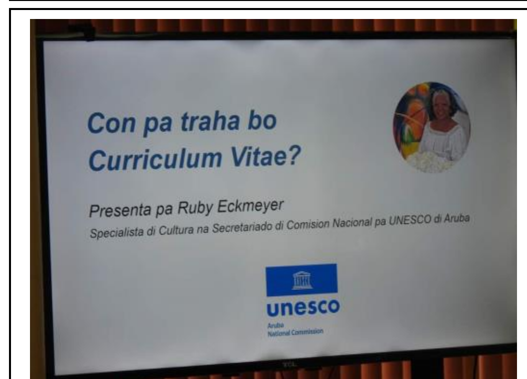
Project "Poder di Hubentud"

Op verzoek van *Asociacion di Trahadonan pa Hubentud di Aruba* (ATHA) werd een serie van drie trainingen verzorgd over Project Beschrijving en Project Management, speciaal voor jongeren tussen de 13 en 21 jaar die deelnemen aan de wedstrijd 'Poder di Hubentud'.
De eerste training was een workshop waar de participanten leren hoe ze een CV moeten schrijven. De tweede en derde training "Projectdossier Schrijven en Uitvoeren" gingen over hoe je een project moet schrijven, begeleiden, uitvoeren en afronden. Bij deze training waren de jongeren zeer enthousiast en wilden niet naar huis gaan voordat zij de opdrachten hadden afgemaakt.

Datum	Onderwerp	Trainer	Aantal deelnemers
17 september 2022	CV speciaal voor een culturele en/of artistieke trajecten	Ruby Eckmeyer	28
24 september en 1 oktober 2022	Projectdossier schrijven en uitvoeren.	Ruby Eckmeyer	28

Training "CV Schrijven"

Jongeren die hebben deelgenomen aan het Project "Poder di Hubentud"

26 november 2022
Programmaspecialist Cultuur als een van de trainers van de jongeren bij de Prijsuitreiking Poder di Hubentud Renaissance Convention Center.

Training voor bestuurders en vrijwilligers van NGO's en Kunstenaars

In samenwerking met Club di Movimiento en ATHA is de training "Projectdossier Schrijven en Uitvoeren" georganiseerd voor culturele NGO's en projectleiders van culturele en/of artistieke projecten. De directeur en een docent van de SPO-school Brazil, een medewerker van Telearuba en twee jongeren van ATHA (die de training al hebben gevolgd in september) hebben ook deelgenomen. De participanten hebben de opdrachten gedaan aan de hand van het aanvraagformulier van UNOCA.

Training Projectdossier Schrijven en Uitvoeren			
Datum	**Onderwerp**	**Trainer**	**Aantal deelnemers**
8 en 11 oktober 2022	Vrijwilligers en bestuur van verschillende NGO's in samenwerking met Club di Movimiento	Ruby Eckmeyer	35

CDM
CLUB DI MOVIMIENTO Y
UNESCO ARUBA TA INVITA
BO PA E WORKSHOP:
unesco
CON PA SKIRBI Y MANEHA PROYECTO
CULTURAL PA HAYA FONDO
2 DIA DI WORKSHOP GRATIS
PRESENTA PA:
SRA. RUBY ECKMEYER
FECHA: Diasabra 8 Oktober 2022
ORA: 9:00 AM - 1:00 PM
FECHA: Diamars 11 Oktober 2022
ORA: 6:00 PM - 9:00 PM
LUGAR: Oficina di ATHA
Caya Appeldam # 2 - DAKOTA
PA RESERVATION:
WhatsApp: (+297) 737-3914
Frontdesk@clubdimovimiento.com
CUPO TA LIMITA PA 20 PERSONA MAXIMO

MONDIACULT Final DeClaration

De standard procedures die UNESCO hanteert bij de voorbereiding van elk Wereld Conferentie op elk onderwerp is dat er eerst een Regional Consultation Meeting in de 5 regio's van UNESCO wordt georganiseerd ter voorbereiding van de desbetreffende conferenties. In het geval van MONDIACULT 2022 was er op 14 en 15 februari 2022 de *Regional Consultation Meeting for Latin America and the Caribbean* online. Aan deze bijeenkomst hebben het Secretariaat van UNESCO Aruba en DCA deelgenomen.

The World Conference on Cultural Policies and Sustainable Development – MONDIACULT 2022 heeft plaats gevonden in Mexico City, van 28 t/m 30 September 2022, 40 jaar na de historische MONDIACULT Conference in 1982 en 24 jaar na de 1998 *Stockholm Conference*.

De ministers van cultuur hebben het belang benadrukt van het versterken van synergiën tussen cultuur en onderwijs, de erkenning van de noodzaak van contextrelevant onderwijs en dat cultuur erfgoed, geschiedenis en traditionele kennis omvat, met het oog op:

(i) verbreding van leerresultaten en het verbeteren van kwaliteitsonderwijs - vooral voor jongeren - evenals de waardering voor culturele diversiteit, meertaligheid, kunsteducatie en digitale geletterdheid. Onder meer in schoolcurricula en een leven lang leren, alsook door middel van kunstmatige intelligentie;

(ii) het bevorderen van de systemische integratie van cultuur in formeel, informeel en niet-formeel onderwijs, onder meer door de bijdrage van alle geledingen van de samenleving aan de overdracht van kennis;

De definitie van cultuur is nogmaals vastgesteld als:

> "set of distinctive spiritual, material, intellectual and emotional features that characterize a society or social group, which includes not only arts and letters, but also modes of life, the fundamental rights of the human being, value systems, traditions and beliefs",

De minister van Financiën en Cultuur van Aruba, mr. Xiomara Maduro, heeft deelgenomen door middel van een video opname op te sturen voor de conferentie. Zie bijlage 5 voor de inhoud van de speech van de minister. Voor het eindrapport van de conferentie zie Final Declaration MondiaCult 2022 - https://www.interarts.net/wp-content/uploads/2022/10/6.MONDIACULT_EN_DRAFT-FINAL-DECLARATION_FINAL_1.pdf)

De verklaring integreert gemeenschappelijke prioriteiten en schetst een toekomstgerichte agenda die de impact van cultuur ten volle benut voor duurzame ontwikkeling:

* het bevestigt opnieuw de inzet van de lidstaten om de urgente en complexe hedendaagse uitdagingen in onze multiculturele samenlevingen aan te pakken;
* het erkent cultuur als een mondiaal publiek goed[1] met een intrinsieke waarde[2];
* het benadrukt de noodzaak om ook een cultuurdoelstelling op te nemen in de Agenda voor duurzame ontwikkeling 2030 (art. 20) en
* het verzoekt UNESCO om elke vier jaar een Wereldforum over Cultuurbeleid te lanceren (art. 21).

---

[1] Global public good benefits all countries and, therefore, all persons.
'Global Public Goods' hebben twee karakteristieken, namelijk non-exclusiviteit en non-rivaliteit: je kunt er niemand van buiten sluiten en het gebruik ervan gaat niet ten koste van anderen. Grootste problemen zijn moeizame prijsbepaling, 'free riders' en 'prisoners dilemma' (niemand neemt actie).
Prominente voorbeelden van publieke goederen zijn defensie en veiligheid, onderwijs en zorg, AOW en sociale voorzieningen, wetenschappelijk onderzoek en cultuur, openbaar vervoer en infrastructuur, dijken en stadsparken, natuurbeheer en energievoorziening. Bron:
https://www.imf.org/en/Publications/fandd/issues/2021/12/Global-Public-Goods-Chin-basics

[2] Intrinsieke waarde is de werkelijke waarde, voortspruitend uit het innerlijk wezen, tot het wezen behorend. Voorbeelden van intrinsieke motivatie zijn: Sporten, omdat je er direct van geniet. Leren voor iets, omdat je er graag beter in wilt worden. Een spel spelen, omdat je plezier haalt uit het spelen.

Training 'Educa cu Cultura' – over het Cultuurbeleid Framework van UNESCO

Training 'Educa cu Cultura' werd verzorgd voor de volgende organisaties:			
Datum **Locatie**	**Participanten**	**Trainer/Presentator**	**Aantal deelnemers**
12 juni 2022 Zaal Bureau Rampen Bestrijding (BRA)	Vrijwilligers van de NGO's Fundacion Mi Cutisa (FMC), Brassavola en Fundacion Kapel di Bethania	Addonsito Croes Ruby Eckmeyer Valery Heronimo	29
11 oktober 2022 NAMA	Personeel van het Nationale Archeologische Museum (NAMA)	Lupita Gil Ruby Eckmeyer Ray-anne Hernandez Melissa Bermudez	11

Naar aanleiding van de aanbevelingen van MONDIACULT 2022, heeft UNESCO-Aruba meteen aandacht geschonken aan het bevorderen van kennisoverdracht aan de verschillende geledingen van de samenleving. De cultuurspecialist had in 2020 al een training in elkaar gezet over de betekenis en inhoud van cultuurbeleid in het algemeen en in het bijzonder over het gebruik en betekenis van verschillende woorden en termen op gebied van cultuur. Deze training werd met de medewerking van Pancho Geerman, directeur ad interim Nationaal Archeologisch Museum Aruba (NAMA) en Lupita Gil, lid van UNOCA (Union di Organisacionnan Cultural Aruba) samengesteld. In 2021 werd deze training in samenwerking met DCA en UNOCA verzorgd voor verschillende beleidsmedewerkers en organisaties.

Deze training onder de titel "Educa cu Cultura" bestaat uit drie delen:

1. Een introductie over Wat is Cultuur?
2. Een gedeelte over het Framework van UNESCO en CARICOM over wat is een Cultuurbeleid?
3. Aansluiting van het Integraal Cultuurbeleidsplan van Aruba met de SDG-Goals en de Indicatoren voor Cultuur zoals opgesteld door UNESCO.

In 2022 werd deze training verzorgd door de programmaspecialist cultuur in samenwerking met UNOCA en andere vrijwilligers. De training voor bestuursleden en vrijwilligers van drie NGO's werkzaam op gebied van cultuur werd georganiseerd in samenwerking met *Fundacion Mi Cutisa, Fundacion Kapel di Bethania* en Stichting Brassavola in de trainingszaal van het Bureau Rampenbestrijding Aruba (BRA).

Training Educa cu Cultura (EcC)

Vrijwilligers van drie NGO's volgden de Training EcC

Verder is deze training op verzoek van de ad interim-directeur van NAMA ook verzorgd voor de medewerkers van NAMA op 11 oktober 2022, met de medewerking van Melissa Bermudez (stagiaire bij UNESCO-Aruba), Lupita Gil en Ray-anne Hernandez (lid en directeur van UNOCA).

Presentator Lupita Gil, lid bestuur UNOCA

Medewerker NAMA

Internationale Dagen op gebied van Cultuur

De internationale dagen waaraan direct of indirect aandacht wordt besteed in Aruba door personen, GO's en NGO's werkzaam op de desbetreffende gebieden zijn:

21 February	International Mother Language Day
21 March	World Poetry Day
27 March	World Theatre Day
15 April	World Art Day
23 April	World Book and Copyright Day
30 April	International Jazz Day
18 May	International Museum Day
21 May	World Day for Cultural Diversity for Dialogue and Development
5 June	World Environment Day
26 July	International Day for the Conservation of the Mangrove Ecosystem
23 August	International Day for the Remembrance of the Slave Trade and its Abolition
8 September	International Literacy Day
27 October	World Day for Audiovisual Heritage

BIJLAGE 1. MEMO WERKGROEP ICH-VERDRAG

Memo Immaterieel erfgoed – SXM
Datum: 13 juni 2022

Inleiding

The ICH work group works towards fulling its assignment outlined in the cooperation agreement as agreed in the declaration of intent on intangible heritage. The assignment of the group includes enhancing partnerships, providing online capacity-building opportunities, establishing intangible cultural heritage (ICH) inventory lists, expanding existing ICH inventory lists, and finalizing the ICH international nomination policy.

Stand van zaken per 1 juni 2022

As of June 2022, the ICH work group participated in three meetings (April 19th, May 4th, & June 8th). The agenda points of the meetings were the current and future UNESCO ICH nomination procedure for the Dutch Kingdom, the role of the Council for Culture, and the 4LO ICH workgroup in the nomination process. The procedure for nominations of ICH element/list of elements in each country, the necessary infrastructure in the islands (creation of national registers, having inventorying capacity, safeguarding plans), and the involvement of the community were other key topics discussed.

Afspraken/acties

The ICH work group accomplished the following tasks:

- Evaluated the current draft UNESCO ICH nomination procedure.
- Deliberated how the workgroup can participate in the current UNESCO ICH nomination.
- Brainstormed and researched possible future structures to be implemented for UNESCO ICH nominations for the Dutch Kingdom
- Revisited the international nomination procedure drafted by Mr. Tim Timmers
- Discussed the procedures each country will use to determine which ICH element/list of elements will be sent on to the Kingdom Ministers for consideration.

Stemming from these discussions and deliberations, the workgroup will now explore the possibility of organizing a 3 - 4-day physical meeting/work session for workgroup members to get a better understanding of the basic requirements for nomination to the international list.
During the physical meeting/work session, the ICH workgroup will also receive updates on the implementation status of all seven territories. Participants will share good practices, and brainstorm strategies to bottlenecks encountered etc. A UNESCO ICH facilitator will be invited to facilitate the work session.
A second work session to discuss the nomination procedure proposed by Mr. Tim Timmers was also decided. During the work session, which will also be led by a facilitator that is a nonmember of the ICH work group, amendments to the procedure, and synchronization with the island procedures for nominating an ICH-element (s) for the Dutch Kingdom will be the main focus.

The dates of the two planned work sessions will be determined at the next ICH work group meeting to be held on August 24, 2022.

Gewenst resultaat ambtelijk 4LO december 2022

The desired results by the next 4LO meeting scheduled for December 2022, will be for at least one of the work sessions to be held so the ICH workgroup has a better understanding of the basic requirements for nomination to the international list, and/or the necessary amendments are made to the nomination procedure for the Kingdom proposed by Mr. Timmers.

Gewenst resultaat ministerieel 4LO januari 2023

The desired result of the next Ministerial 4LO meeting scheduled for January 2023 is for the ICH work group to amend the existing nomination procedure proposed by Mr. Timmer and submit the amended procedure to the Ministers for approval.

'1.1 ICH-website van de Nationale UNESCO Commissie van Aruba

Via de 4LO Werkgroep ICH is de cultuurspecialist in contact gekomen met Saskia van Oostveen, het hoofd van Kien en door haar contacten met het OCenW in Nederland is het OCenW akkoord gegaan om het bouwen van een ICH-website voor de Dutch Caribbean te financieren. Hierdoor zijn Aruba, Bonaire, Curaçao en Sint-Maarten begonnen met de voorbereidingen voor het maken van een eigen ICH-website. In september 2022 heeft UNESCO-Aruba een contract gemaakt met *Notion Flow* en zijn de werkzaamheden begonnen voor het maken van een ICH-website die tevens ook als de website voor UNESCO-Aruba zou gaan functioneren. Verder heeft UNESCO-Aruba de medewerking van Lidia Lacle, een docent Papiamento, die als vrijwilliger alle teksten in het Papiamento heeft gecorrigeerd en de vertalingen van de teksten in het Papiamento verwerkt. De bedoeling is om de website af te maken en deze in 2023 officieel te lanceren en toegankelijk te maken voor het algemeen publiek. Het zal voorlopig in het Papiamento en in het Engels worden gepubliceerd. Het is de bedoeling om het ook in het Spaans en in het Nederlands te publiceren. De link van de website is: www.pciaruba.com

1.2 10 Jaar ICH in Nederland door de Nationale UNESCO Commissie Nederland

De Unesco-conventies voor Werelderfgoed en Immaterieel Erfgoed zijn respectievelijk 30 en 10 jaar geleden door Nederland geratificeerd. Vanaf dat moment moest Nederland de conventies gaan uitvoeren en bijvoorbeeld voordrachten voor de internationale lijsten gaan doen. Dat heeft 12 inschrijvingen op de werelderfgoedlijst opgeleverd, een inventaris immaterieel erfgoed met zo'n 200 inschrijvingen en 3 inschrijvingen op de internationale representatieve lijst van het immaterieel erfgoed. Aanvankelijk was de internationale erfgoedblik vooral op gebouwen en natuurlijk erfgoed gericht. Toen het Werelderfgoedverdrag tot stand kwam, was dat dan ook de focus van Unesco.

In 2003 kwam de Immaterieel Erfgoed conventie daarbij, om zo meer vormen van erfgoed van de mensheid te kunnen laten zien en meer recht te doen aan de diversiteit van dat erfgoed. Dat vertelt ons iets over de ontwikkeling in hoe we kijken naar erfgoed, en wat erfgoed voor ons betekent.

Het is UNESCO's overtuiging dat cultuur een positieve bijdrage kan leveren aan een vreedzame en inclusieve samenleving. Ons erfgoed laat ons zien waar we vandaan komen, wie wij zijn en hoe we ons ontwikkelen. Bij grote veranderingen in onze leefomgeving biedt erfgoed bovendien herkenning en geeft het houvast en identiteit.

In het kader hiervan werd de conferentie ‘Let’s celebrate our heritage: the next 50’ georganiseerd door UNESCO-Nederland met als doel:

- Gezamenlijk vieren van de mijlpalen (*crossover* tussen beide conventies faciliteren)
- Inspireren en aanzetten tot nadenken
- Ontmoeten en netwerken (uitwisseling tussen netwerk immaterieel en materieel faciliteren en versterken)

Naar aanleiding hiervan werd, de programmaspecialist cultuur van UNESCO-Aruba uitgenodigd om een presentatie te geven over de Dande Traditie van Aruba en de documentaire “Dande van Aruba” die door Fundacion Mi Cutisa is geproduceerd in samenwerking met Cindy Kerseborn. De Nationale UNESCO Commissie van Aruba was de enige Nationale Commissie van de Dutch Caribbean aanwezig bij dit evenement.

1.3 Programma Conferentie ‘Let’s celebrate our heritage: the next 50’ – Woerden, Nederland 14 november 2022

Aanwezigen

- Ruby Eckmeyer (Unesco Aruba)
- Suzan Overmeer (Koninklijk Conservatorium), Shannon Bueno (afkomstig uit Aruba, jaar 3 Docent Muziek Koninklijk Conservatorium) en Lonneke de Jongh (jaar 4 Docent Muziek (KC)
- Marlon Titre (Unesco NL, gespreksleider)

Jongeren en ICH in Nederland

Tijdstip en Duur

- 14:00 – 14:45
- 45 minuten

Onderwerpen

Introductie gasten

Deel 1: Dande di Aruba (Ruby)

- Opening: trailer Docu Dande
- Traditie van Dande (uniciteit, deelname, beleving)
- Vrouwen in Dande (Titi Tromp, rol van vrouwen in Dande vandaag vs toen)
- Documentaire en cultuurdragers (wat wordt zichtbaar in documentaire, wat ontbreekt)
- Toekomst van Dande?

Deel 2: Samenwerking Aruba en Koninklijk Conservatorium (Suzan, Shannon, Lonneke)

- Ontstaansgeschiedenis samenwerking
- Stand van zaken

- Tweerichtingsverkeer?
- Financiering
- Uitbreiding naar BES-eilanden
- Shannon: hoe op KC gekomen, ervaringen
- Lonneke: verwachtingen van stage

Optreden Shannon

- Erfgoed: plaats Caribisch erfgoed in muzikale ontwikkeling Caribische studenten KC. Welke ruimte is daarvoor in het curriculum?

Deel 3: Muzikaal erfgoed en cultuureducatie Aruba (allen)

- Opname van 3 muziekfragmenten en toelichting Ruby Eckmeyer
- Aansluiting tussen cultuureducatie en muzikaal erfgoed op Aruba?
- Wat is er qua cultuureducatie nodig op de eilanden? En welke lessen kunnen we uit vandaag trekken.

Ceremonie Meester is Lid van UNESCO NatCom Nederland Marlon Titre (afkomstig uit Aruba)

*V.l.n.r. Marieke Brugmans (UNESCO-Nederland), Shannon Bueno (KC), Nora Leonora en Ruby Eckmeyer (**UNESCO**-Aruba), Marlon Titre (KC en UNESCO-Nederland)*

BIJLAGE 2. MEMO WERKGROEP UCH-VERDRAG

Memo Onderwaterarcheologie – Nederland

Aandachtsgebied

Door middel van ratificatie en implementatie van het UNESCO 2001 Verdrag kan cultureel erfgoed onderwater in het Caribisch deel van het Nederlandse Koninkrijk beter beheerd en beschermd worden. De ratificatie en implementatie dragen daarnaast bij aan meer draagvlak voor en bewustzijn over het belang van het behoud van cultureel erfgoed onderwater in bij de Koninkrijkspartners het Caribisch Gebied.

Kader

In 2016 heeft de Minister van OCW, mede namens de Minister van Buitenlandse Zaken, aan de Tweede Kamer medegedeeld dat het Koninkrijk der Nederlanden partij wenst te worden bij het verdrag. In augustus 2018 heeft de minister van OCW-akkoord gegeven om te starten met het ratificatieproces van het UNESCO 2001 Verdrag ter bescherming van het cultureel erfgoed onderwater. Aangezien het gehele Koninkrijk ratificeert, is de goedkeuringswet een Rijkswet. De landsbesturen van Aruba, Curaçao en Sint-Maarten zijn gevraagd medegelding te verlenen aan het verdrag. De landen zijn zelf verantwoordelijk voor de uitvoeringswetgeving. Alle drie de landsbesturen hebben in 2019 aangegeven medegelding te wensen.

Voor het Caribisch deel van het Koninkrijk is de ratificatie en implementatie van het verdrag van groot belang: de landen in het Caribisch Gebied zijn omringd door veel nationale en internationale wateren. Met eeuwen aan maritieme historie bevindt zich onderwater een rijkdom aan cultureel erfgoed. Dit erfgoed kan ons veel leren over de rol die de navigatie in de Caribische Zee heeft gespeeld in ons verleden en over zowel de negatieve als positieve kant die Nederland heeft vervuld in het Caribisch gebied. Het erfgoed is dus een bron van kennis, maar vormt ook een mogelijkheid om met elkaar in discussie te gaan over de zwarte bladzijden in onze gezamenlijke geschiedenis. Door de veelal ideale omstandigheden vormt het onderwatererfgoed in de Cariben ook een economische bron vanwege haar aantrekkingskracht op (sport)duikers. Duiktoerisme zorgt echter regelmatig (bedoeld of onbedoeld) ook voor schade aan cultureel erfgoed, waaronder scheepswrakken. Dit gebeurt bijvoorbeeld in de vorm van het verwijderen van objecten of het slopen van onderdelen van wrakken.

Voor het Caribisch deel van het Koninkrijk is de bescherming van cultureel erfgoed onderwater dus ook van economisch belang, omdat het behoud van het cultureel erfgoed (ook op de lange termijn) van grote waarde is voor het duiktoerisme en daarmee ook voor de economie van de Koninkrijkspartners in het Caribisch Gebied.

Tijdens het Ministeriële Vierlandenoverleg (hierna: 4LO) van november 2019 is besloten dat er wordt ingezet op gelijktijdige ratificatie en implementatie van het verdrag in het Koninkrijk en dat er twee door Nederland gecoördineerde werkgroepen (één voor de uitvoering en één voor het bestuurlijk en juridisch traject) worden ingesteld voor samenwerking en kennisdeling met het oog op het gebied van ratificatie en implementatie van het UNESCO 2001 Verdrag, inclusief een ondersteunend secretariaat en een ambassadeur die in overleg en afstemming met de landen worden geselecteerd. Inmiddels zijn de twee werkgroepen actief waarin de landen en de BES-eilanden zijn vertegenwoordigd. Aangezien de twee werkgroepen het contact volledig op zich hebben genomen en hiermee zorgen voor voortgang in de ratificatie en implementatie, is met dhr. Refunjol afgesproken een kleine rol als aanjager en ambassadeur te vervullen indien nodig.

Concrete output
Voor de uitvoeringsgroep: het inzichtelijk maken van de benodigdheden, en een aanzet maken ter verbetering van het onderwater en maritiem erfgoedbeheer in het kader van uitvoering van het verdrag. Dit gebeurt zoveel mogelijk vanuit de lokale erfgoedprofessionals zelf, begeleid door de Rijksdienst voor het Cultureel Erfgoed en door middel van het creëren van een platform voor de uitwisseling van (inhoudelijke) expertise, en de inventarisatie van het nu bekende maritieme erfgoed, dat beschikbaar wordt gemaakt voor experts en algemene publiek.
Bestuurlijk-juridische groep: Aanpassing van de lokale wet- en regelgeving conform het verdrag.

Gewenste outcome
Gelijktijdige implementatie van het verdrag in het Caribisch deel van het Koninkrijk en Nederlandse deel. Daarnaast is een gewenst resultaat dat de praktijk is voorbereid op daadwerkelijke implementatie.

Te ondernemen acties & voortgang
De twee groepen zijn begin 2020 opgericht en er zijn verschillende gesprekken gevoerd. De uitvoeringsgroep is begonnen met een bijeenkomst in januari 2020 op Curaçao.
Deze groep heeft in kaart gebracht wat er op praktijkniveau nog gedaan moet worden om de Conventie op een goede manier te kunnen implementeren en om aan de uitvoering daarvan handen en voeten te geven. Momenteel wordt gewerkt aan een videocampagne om het belang en rijkdom van het onderwater cultureel erfgoed en de noodzaak voor ratificatie van de Conventie te onderstrepen voor politiek en maatschappij. De beelden zullen door lokale videopartijen worden geschoten om het zo participatief mogelijk te maken. Er zijn verder kleine opdrachten uitgezet om data over het onderwater cultureel erfgoed in de Caraïben te delen met het publiek via de publieke database *Maritime Stepping Stones* (MaSS: mass.cultureelerfgoed.nl), waar nu meer dan 40 locaties in die regio worden getoond. Ook start momenteel een onderwaterverkenning in Aruba, die in opdracht van het programma maritiem erfgoed internationaal van de RCE en het Nationaal Archeologisch Museum Aruba wordt uitgevoerd door een startend maritiem archeologe uit Curaçao, om hiermee de kennis over de voorraad onderwater erfgoed in Aruba te vergroten.

Bestuurlijk-juridische groep: Aangezien het voor de landen lastig is capaciteit vrij te maken voor de implementatie van het verdrag, is in de werkgroep besloten dat OCW ervoor zal zorgen dat er juridische ondersteuning komt voor analyse van het verdrag en de noodzakelijk stappen in wijziging van de lokale wet- en regelgeving. Deze externe jurist is in begin 2021 begonnen met het opstellen van de analyse, die tussendoor is gedeeld met de projectgroep van het Ministerie van OCW en met de landen zelf. Deze analyse met aanbevelingen voor de te zetten stappen is in juli 2021 aan de landen gepresenteerd. Hierna is met instemming van de landen een vervolgopdracht verstrekt aan dezelfde jurist, die conceptwetteksten voor de landen heeft geformuleerd. Deze zijn afgestemd met de landen en met de juristen van het UNESCO 2001 team bij OCW. Hierna zijn de landen aan zet voor het in route brengen van de uitvoeringswetgeving.

Mogelijke afspraken
Uitvoeringsgroep:
Commitment voor vervolg: de videocampagne loopt tot en met de ratificatie. De uitvoeringsgroep zal ook na de ratificatie bijeen blijven komen. De optie wordt behouden om tijdens de ratificatie een gezamenlijk evenement met de partners te organiseren.

Bestuurlijk-juridische groep:
Commitment voor vervolg: het is aan de landen zelf om, nadat de wetteksten zijn opgeleverd, de stappen tot implementatie uit te voeren. Dit commitment kunnen we bestendigen tijdens het 4 LO.

Statement Nederland: Tijdens dit 4LO willen we graag commitment uitspreken voor het duurzaam maken van onze gezamenlijke inzet. Ook nadat de ratificatie is voltooid, blijven de landen samen optrekken om ervoor te zorgen dat we handelen volgens het verdrag.

2.1 4LO Werkgroep ter Bescherming van Onderwater Cultureel Erfgoed

Het Verdrag ter Bescherming van het Onderwater Erfgoed is aangenomen door UNESCO in 2001 en het is nog niet geratificeerd door Nederland. In de Werkgroep Onderwater Cultureel Erfgoed (Werkgroep Underwater Cultural Heritage – *UCH*) vertegenwoordigen het Nationale Archeologisch Museum van Aruba (NAMA) en de beleidsmedewerker van de Directie Cultuur Aruba het land Aruba sinds 2021. In de werkzaamheden van de werkgroep is de cultuurspecialist van UNESCO verder niet betrokken en functioneert het secretariaat van UNESCO-Aruba als facilitator indien nodig. In het kader hiervan heeft UNESCO-Aruba de medewerking gegeven bij het overmaken van de financiële middelen ter beschikking gesteld door het Kingston Regionaal Kantoor van UNESCO aan het NAMA. Verder stelt NAMA regelmatig UNESCO-Aruba op de hoogte van de werkzaamheden die door Aruba wordt gedaan in verband met de werkzaamheden in samenwerking met deze werkgroep. UNESCO-Aruba ontvangt verder de Memo’s van de Werkgroep *UCH*.

BIJLAGE 3 MEMO WERKGROEP CULTUUREDUCATIE (CAE)

Memo Werkgroep Cultuureducatie
6 oktober 2022

Aandachtsgebied
In het Samenwerkingsprotocol tussen de partijen van het Ministerieel Vier Landen Overleg (M4LO) d.d. 12 november 2019, is aangegeven dat: *cultuuroverdracht, cultuureducatie en erfgoedbehoud van groot belang zijn voor ieders betrokkenheid bij de samenleving*.
Het uitgangspunt is om specifieke aandacht te schenken aan cultuureducatieontwikkelingen op elk eiland en in Nederland om meer aandacht te schenken aan de Caribische context binnen de cultuureducatie in het onderwijs. In het Caribische deel van het koninkrijk zal het accent gericht zijn op de lokale cultuur en geschiedenis in de lesmaterialen die aangeboden worden in het onderwijs. Verder is het aandachtsgebied: cultuureducatie zowel binnen als buiten het reguliere onderwijs. Dit onderwerp was tot en met maart 2022, nog niet vormgegeven door een werkgroep binnen het 4LO. Op verzoek van alle landen is de informele werkgroep Cultuureducatie gedurende het Ministeriële 4-Landen Overleg in maart 2022 officieel aangenomen.

Kader
Deze groep heeft geconstateerd dat cultuureducatie in het Caribische deel van het koninkrijk nog niet optimaal gestructureerd is in vergelijking met Nederland en dat de samenwerking momenteel op gebied van cultuureducatie binnen het koninkrijk organisatorisch en inhoudelijk minimaal is. Verder is de groep tot de conclusie gekomen dat ook deelnemers van Caribisch Nederland (Bonaire, Saba en Sint-Eustatius) moeten worden opgenomen in de formele Werkgroep Cultuureducatie, zoals ook is gebeurd in de Werkgroep Immaterieel Cultureel Erfgoed en in de Werkgroep Onderwater Cultureel Erfgoed.
In het kader hiervan is ook contact opgenomen met het Landelijke Kennisinstituut Cultuureducatie en Amateurkunst (LKCA) in Nederland en met de Stichting ID-Arte op Curaçao om ook hun medewerking te vragen bij het opstellen van een Framework Cultuureducatie binnen het Koninkrijk.

Concrete output
Het startpunt is het maken van een inventarisatie van wat er gaande is op cultuureducatie gebied in het koninkrijk. Verder zal cultuureducatie benaderd worden vanuit drie uitgangspunten:
- binnen het onderwijs, voornamelijk in het basis en voortgezet onderwijs;
- buiten het onderwijs, door culturele/artistieke instellingen (Ngo’s die op kunst- en cultureel erfgoedgebied educatie verzorgen en aanbieden) en
- binnen de samenleving in het algemeen (op gebied van opvoeding, religie, historische context, sociale achtergronden etc.)

Gewenste outcome
Het oprichten van een Werkgroep Cultuureducatie in het kader van het 4LO die zich bezighoudt met:
- het opstellen van een inventarisatieplan van cultuureducatie binnen het koninkrijk, rekening houdend met de verschillende situaties van alle partijen.
- het analyseren van de cultuureducatieontwikkelingen en –wensen van elk eiland, naar aanleiding van de inventarisatie.

- het opstellen van een samenwerkingsplan tussen de vier landen naar aanleiding van de analyse van de cultuureducatie binnen het koninkrijk.

- Het creëren van een samenwerking aan de verdere ontwikkeling en versterking van de huidige situatie op het gebied van cultuureducatie.
- Uiteindelijke doelstelling: door middel van cultuureducatie binnen het koninkrijk te werken aan de bewustwording van de eigen identiteit, culturele diversiteit, een bijdrage aan de sociale cohesie en het bevorderen van het welzijn van de samenleving.
- Daarnaast met inachtneming dat er aansluiting plaatsvindt op de SDG-doelen voor duurzame ontwikkeling van de Agenda 2030, met name de ontwikkelingsdoelen #4 (kwaliteitsonderwijs), #11 (duurzame steden en gemeenschappen) en #16 (vrede, justitie en publieke diensten).

Ondernomen acties & voortgang
Sinds juli 2020 heeft de informele werkgroep bestaande uit deelnemers van Aruba, Curaçao, Sint-Maarten en Nederland enkele brainstorm bijeenkomsten gehouden. Deze groep begon met een verkenning van de situatie van cultuureducatie in het Caribische deel van het koninkrijk en in Nederland. De bijeenkomsten waren een oriëntatiesessie over de cultuureducatie in de landen, namelijk hoe wordt er tegen het begrip cultuureducatie aangekeken. Naar aanleiding van de Handreiking Basis voor Cultuureducatie (LKCA, 2016) en het Raamwerk *Framework for Culture and Arts Education* (UNESCO, 2021) zal de werkgroep niet alleen kijken naar cultuureducatie in instituties, maar ook naar wat daarbuiten plaatsvindt en wordt aangeboden.
Inmiddels heeft de Minister van Cultuur op Aruba, per oktober 2021 een Commissie Cultuureducatie benoemd d.m.v. een ministeriële beschikking. Het is de bedoeling dat elk eiland een Nationale Commissie zal benoemen die samen zal gaan werken met de vertegenwoordiger van elk eiland in de 4-Landen Werkgroep Cultuur Educatie.

Mogelijke afspraken/acties
De ministers verantwoordelijk voor onderwijs en cultuur hebben de werkgroep officieel ingesteld en zijn akkoord gegaan om de werkgroep verder te laten werken aan de inhoud van cultuureducatie in het koninkrijk.

De actiepunten zijn:
- Het instellen van de Werkgroep Cultuureducatie.
- Aruba is aangewezen als trekker om de bijeenkomst van de officiële werkgroep met de participatie van deelnemers die tot nu toe aan de informele werkgroep hebben deelgenomen bijeen te roepen en de definitieve samenstelling vast te stellen.
- Het accorderen van de opdracht aan de werkgroep om een actieplan op te stellen naar aanleiding van wat er gaande is in elk land en eiland met als uitgangspunt om onderlinge samenwerking verder te stimuleren.
- Het opstellen van een Framework Cultuureducatie binnen het Koninkrijk.

3.1 Procedure instelling nieuwe Nationale Commissie Cultuureducatie (NatComCAE)

In verband met de werkzaamheden van de Steering Committee Cultuureducatie heeft de programmaspecialist cultuur een concept Power Point Presentatie opgezet die door de Steering Committee werd aangenomen als informatiemiddel bij de bijeenkomsten met het cultuureducatie veld. UNESCO-Aruba heeft als lid van de Steering Commissie alle bijeenkomsten bijgewoond die werden georganiseerd voor de sectoren die een vertegenwoordiger moesten benoemen in de NatComCAE, met uitzondering van de laatste bijeenkomst met de religieuze en maatschappelijke groepen.

Tijdens de afrondingsfase voor het vaststellen van alle leden van de NatComCAE, heeft UNESCO-Aruba en DCA vernomen dat er op 28 september 2022 de vertegenwoordigers van DEA (de voorzitter en het hoofd van Afdeling Planning en Beleid) een bezoek hebben gebracht aan de Minister van Cultuur en aan de Minister van Onderwijs, namens de Commissie Cultuureducatie, die op dat moment nog niet helemaal was samengesteld. Er zou nog een laatste bijeenkomst plaat vinden met de sector van religieuze en maatschappelijke groepen. UNESCO-Aruba en DCA, als leden van de Steering Committee werden niet op de hoogte gesteld door DEA dat zij een bijeenkomst zouden houden met de genoemde ministers en ook de agendapunten werden niet besproken met de Steering Committee.

3.2 Nieuwe MB Nationale Commissie Cultuureducatie

Sinds 2 november 2022 is UNESCO-Aruba geen lid meer van de NatComCAE van Aruba. In de nieuwe MB werd aangegeven: ‘Overwegende dat de Commissie Cultuureducatie die op 30 oktober 2021 is ingesteld door de Ministerraaad (No. 2321) vanwege de veranderde omstandigheden aangepast moet worden.’ Wat ‘de veranderde omstandigheden’ waren, werden echter niet aan de Steering Commitee medegedeeld.
In de nieuwe structuur werd een Klankbordgroep opgenomen ‘bestaande uit UNESCO, Cas di Cultura, UNOCA, Arubaanse Muziekschool, Fundacion Museo Arubano en andere instanties/personen die als taak hebben: Op verzoek van de Commissie Cultuureducatie gevraagde feedback en/of advies geven over het verloop en/of deel resultaten van het project, gebaseerd op hun deskundigheid.’
UNESCO-Aruba heeft verder geen informatie gekregen op basis waarvan de leden van de Klankbordgroep is samengesteld. In de nieuwe NatComCAE is opgenomen een werkgroep bestaande uit educatieve museummedewerkers en in de Klankbordgroep is ook *Fundacion Museo Arubano* opgenomen, die ook vier musea vertegenwoordigt. Verder is de Arubaanse Muziekschool bij uitstek een van de organisaties die cultuureducatie buiten school verzorgt, en als dusdanig in aanmerking komt om of lid te zijn van de NatComCAE of vertegenwoordigt dient te zijn in de commissie.

De programmaspecialist cultuur in de functie van de voorzitter van de 4LO Werkgroep, werd benaderd door het Landelijk Kennisinstituut voor Cultuur en Amateurkunst (LKCA), dat een workshop had ontworpen voor het cultuureducatieveld van Bonaire, Saba en Sint-Eustatius. Dit is een workshop die op maat kan worden aangepast en hierdoor had de cultuurspecialist deze workshop voorgesteld aan de Steering Committee Cultuureducatie voor de leden van de NatComCAE van Aruba. Naar aanleiding hiervan zouden de leden van NatComCAE in 2022 een totaal van 5 trainingen via *Zoommeeting* gaan volgen verzorgd gratis door het LKCA. Deze training was verschoven naar 2023.

BIJLAGE 4. MEMO WERKGROEP UCH-VERDRAG

Memo A. Cultuurfonds
'Koninkrijk Fonds voor Cultuur Onderzoek en Documentatie'
6 oktober 2022

Aandachtsgebied
Tijdens het Ministerieel Vier Landen Overleg (M4LO) in februari 2019 bespraken de ministers het belang dat zij hechten aan meer culturele samenwerking tussen de vier landen binnen het koninkrijk met als doel ons bewust te blijven van onze gezamenlijke geschiedenis en om aan inclusieve, democratische en veerkrachtige samenlevingen te blijven bouwen. Afgesproken werd daartoe een fonds op te richten, waarvoor een werkgroep het doel en de organisatie uit zal werken.
De werkgroep heeft geconstateerd dat er onvoldoende professioneel en wetenschappelijk onderzoek en documentatie op cultuurgebied wordt verricht op de eilanden van het Caribisch deel van Nederland om te voorzien in de grote behoefte aan informatie en educatie op cultuurgebied. Ook zijn er zeer beperkte professioneel opgezette onderzoek- en documentatiecentra op cultuur- en historisch gebied waar onderzoekers terecht kunnen. Veel cultuurhistorische informatie gaat verloren door gebrek aan onderzoek naar en documentatie van desbetreffende informatiebronnen.

Kader
Tijdens het M4LO in november 2019 is afgesproken dat het fonds aanvullend is op bestaande fondsen, voornamelijk ten behoeve van wetenschappelijk onderzoek en documentatie op het gebied van cultuur. Sinds februari 2019 heeft de Werkgroep Cultuurfonds gewerkt aan de verschillende documenten voor de realisatie van dit fonds. Onder anderen aan een *framework* voor een Koninkrijk Cultuurfonds die door de 4MLO in maart 2021 werd aangenomen. Naar aanleiding hiervan is een concept statuut voor inrichting van de stichting opgesteld in samenwerking met een Notariskantoor op Aruba.

Concrete output
De werkgroep heeft de inhoud van de *framework* en het statuut constant gemonitord en heeft nu een concept statuut opgesteld conform de *framework*. Er is contact gelegd met UNOCA als ondersteunende en uitvoerende organisatie op Aruba, zoals voorgesteld in de *framework* op pag. 5. Om de kosten te drukken is gekozen voor een model waarbij de Stichting gebruik kan maken van een bestaand secretariaat van de Stichting UNOCA door middel van een contract tussen UNOCA en het nieuwe fonds.

Gewenste *outcome*
Het Fonds zal zich richten op onderzoeks- en documentatieprojecten over de cultuur en geschiedenis van het Caribische deel van het koninkrijk. De realisatie van dit Koninkrijk fonds voor Cultuur Onderzoek en Documentatie is van enorm belang ter ondersteuning van het culturele en historische bewustzijn in de vier landen inclusief de eilanden van Bonaire, Saba en Sint-Eustatius en om bewust te blijven van onze gezamenlijke geschiedenis. Ook zullen het ontsloten materiaal en de onderzoeksresultaten ten goede komen aan de samenleving als geheel, het werk van culturele instellingen en gebruikt worden voor cultuur-educatieve initiatieven, zowel binnen als buiten het onderwijs. De door het fonds te ondersteunen projecten zullen bijdragen aan de verdere implementatie van de UNESCO-verdrag ter bescherming van het Immateriële Culturele Erfgoed. Verder geeft het fonds ook uitvoering aan het

geven van aandacht aan documentair erfgoed overeenkomstig het UNESCO-programma *Memory of the World* (MoW) en draagt het bij aan de participatie van het Caribische deel van het koninkrijk in dit programma en aan het programma *Culture and Arts Education van UNESCO*. Dit fonds zal een bijdrage leveren aan het bouwen aan inclusieve, democratische en veerkrachtige samenlevingen en daarmee ook aan de realisatie van de SDG-goals van de VN, zoals vermeld in het UNESCO-rapport *Culture Agenda 2030*.

Ondernomen acties & voortgang

- Het concept *Framework*, een concept 'Handleiding voor Aanvragen' en het hierbij benodigde aanvraagformulier die als uitgangspunt dienen voor de verdere ontwikkeling van het Fonds zijn door de ministers van cultuur van de vier landen aangenomen in de 4MLO in maart 2021.
- Naar aanleiding van de werksessies die hebben plaatsgevonden met een Notariskantoor op Aruba, heeft de werkgroep het statuut voor een stichting opzet voor het samenstellen van het fonds dat complementair zal zijn aan de bestaande cultuurfondsen die nu operationeel zijn op de eilanden. Dit fonds zal specifiek gericht zijn op onderzoek en documentatie en niet op het financieren van culturele activiteiten zoals het geval is bij de andere fondsen.
- Verder is bij het voorstel voor de samenstelling van het bestuur, rekening gehouden met de cultuur- en eiland specifieke factoren. Om deze reden wordt in het statuut opgenomen om een vertegenwoordiger van elk (ei)land in het bestuur van de stichting op te nemen, dat wil zeggen, een bestuur bestaande uit zeven leden.
- De werkgroep stelt voor het statuut conform de *framework* juridisch te laten toetsen in elk van de vier landen.
- De werkgroep heeft voorts geconstateerd dat voor de oprichting van het volgende nog moet plaats vinden:
  - De vertegenwoordigers van elk land het conceptstatuut zal ontvangen om deze voor te leggen aan het parlement en de desbetreffende autoriteiten in elk land;
  - het opstellen van de conceptcontracten voor de samenwerking tussen de verschillende partijen;
  - het vastleggen van een Landsbesluiten (LB's) of een beleidsvoorstel in samenwerking met de juridische afdelingen van de vier landen, nodig voor het oprichten van dit fonds en voor het reserveren van de begroting per land voor dit fonds op de begroting 2024.

Voorgesteld besluit:

De ministers van cultuur van de vier landen in het koninkrijk nemen kennis van de voortgang van de werkzaamheden van de Werkgroep Koninkrijk Fonds voor Cultuur Onderzoek en Documentatie en zullen de *framework*, manual, aanvraagformulier en statuut voorleggen aan hun desbetreffende departementen voor advies.

De ministers verzoeken de werkgroep om verder te gaan met de voorbereidende werkzaamheden voor het vaststellen van de conceptcontracten om zo snel mogelijk een compleet voorstel op te leveren voor de inrichting van het fonds, dat aan de besturen en parlementen kan worden voorgelegd, zodat het Fonds in 2024 operationeel kan zijn.

BIJLAGE 5. SPEECH MINFIC ARUBA - MONDIACULT 2022

Speech for MONDIACULT 2022
Minister of Finance and Culture of Aruba the Honorable Mrs. Xiomara Maduro

Introduction
President of the Mondiacult 2022, Assistant Director-General for culture of UNESCO, my colleagues, Ministers of Culture of all over the world, distinguished delegates, Ladies and Gentlemen,
Mr. President, on behalf of the Government of Aruba, I congratulate Mexico for organizing and hosting this important event. The eyes of the world are on **Culture** and rightfully so since Culture has the power to determine the development of humanity.

Culture is among others the manifestation of ideas, human intellectual and creative achievement, social behavior, and customs that are widely influenced by education in all forms and catalyzed by technology and world scientific advances.
The recent global events like the Covid-19 pandemic, natural disasters, and geo-political conflicts have shown communities all over the world the urgency in building resilience and putting serious effort in our ambitions regarding sustainable development.

Aruba is a Small Island Developing State (SIDS) or a Large Ocean State depending on your conceptual view. The vulnerabilities in both cases are generally known. In Aruba we have chosen to embrace our challenges and to focus on the advantages that **Culture** can provide. I hereby give some examples:

- Concrete measures are being taken to bring **Culture education** into formal and non-formal education as well in the society as a whole.
- Through research aimed at providing insight into the needs of artists and creatives, we try to use effective and meaningful instruments to support the creative sector.
- The preservation of documentary heritage has seen a huge leap in the past two years. Documentary heritage that is accessible to a wide audience contributes to social discussion about the past in relation to the future and can be a source of inspiration for creative expression.

We should make continuous efforts to show the importance of a balanced society where culture is sustained as a mean of education and of sustainable development in our way of doing business and the way we live. Thus, the time is always right to educate, preserve and stimulate a forward-looking approach in which culture enables innovation, behavioral change, and economic growth.

Closing
Mr. President, I thank UNESCO for this opportunity and reiterate our commitment in Aruba to put culture at the heart of sustainable development.

Masha danki, Thank you, Merci Beaucoup, Muchas Gracias!